

RIKTLINJER FÖR EUROPEISK STATISTIK

FÖR MEDLEMSSTATERNAS
OCH GEMENSKAPENS
STATISTIKANSVARIGA MYNDIGHETER

Antagna av
kommittén för det europeiska statistiksystemet

28 september 2011

EUROPEISKA
STATISTIKSYSTEMET

Inledning

Det europeiska statistiksystemets (1) vision

”Det europeiska statistiksystemet ska vara världsledande inom statistiska informationstjänster och den främsta leverantören av information till Europeiska unionen och dess medlemsstater. Med utgångspunkt i vetenskapliga principer och metoder ska det europeiska statistiksystemet erbjuda ett ständigt förbättrat program med harmoniserad europeisk statistik som utgör en väsentlig grund för de demokratiska processerna och framstegen i samhället.”

Det europeiska statistiksystemets uppdrag

”Vi förser Europeiska unionen, världen och allmänheten med oberoende information av hög kvalitet om ekonomin och samhället på europeisk, nationell och regional nivå, och gör informationen tillgänglig för alla för beslutsfattande, forskning och debatt.”

För att utföra detta uppdrag och förverkliga denna vision strävar medlemmarna av det europeiska statistiksystemet efter samarbete och ett kontinuerligt samspel med användarna i enlighet med principerna i riktlinjerna för europeisk statistik och allmänna kvalitetsledningsprinciper, t.ex. ledningens engagemang, partnerskap, nöjda medarbetare och ständig förbättring, vid sidan av integration och harmonisering.

Riktlinjerna för europeisk statistik

Riktlinjerna (tidigare kallade uppförandekoden) för europeisk statistik bygger på 15 principer som omfattar den institutionella miljön, processerna för statistikframställning och de statistiska produkterna. För varje princip finns ett antal indikatorer för god praxis som används för att bedöma hur riktlinjerna tillämpas. Vilka kvalitetskriterier som gäller för den europeiska statistiken anges i EU:s statistiklagstiftning (2).

De statistikansvariga myndigheterna⁽³⁾, som utgörs av kommissionen (Eurostat), de nationella statistikbyråerna och andra nationella myndigheter med ansvar för utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik⁽⁴⁾, samt regeringarna, ministerierna och Europeiska rådet åtar sig att följa riktlinjerna.

Principerna i riktlinjerna utgör tillsammans med de allmänna kvalitetsledningsprinciperna en gemensam kvalitetsram i det europeiska statistiksystemet.

(1) Förordning (EG) nr 223/2009 – artikel 4.

(2) Förordning (EG) nr 223/2009 – artikel 12.

(3) Förordning (EG) nr 223/2009 – artiklarna 4 och 5.

(4) Förordning (EG) nr 223/2009 – artikel 1. Med andra statistikansvariga myndigheter avses i riktlinjerna dessa andra nationella myndigheter med ansvar för utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik.

Den institutionella miljön

Institutionella och organisatoriska faktorer påverkar i betydande utsträckning effektiviteten och trovärdigheten hos statistikansvariga myndigheter som utvecklar, framställer och sprider europeisk statistik. Relevanta frågor är yrkesmässigt oberoende, mandat för datainsamling, tillräckliga resurser, kvalitetsåtagande, statistiksekretess, opartiskhet och objektivitet.

PRINCIP

1

YRKESMÄSSIGT OBEROENDE

De statistikansvariga myndigheternas yrkesmässiga oberoende gentemot andra myndigheter och organ inom politik, lagstiftning eller förvaltning och gentemot aktörer inom den privata sektorn säkerställer den europeiska statistikens trovärdighet.

INDIKATORER

- 1.1: Oberoendet gentemot politisk och annan extern påverkan när det gäller att utveckla, framställa och sprida statistik är lagstadgat för de nationella statistikbyråerna och Eurostat, och tryggat för andra statistikansvariga myndigheter.
- 1.2: Cheferna för de nationella statistikbyråerna och Eurostat och om tillämpligt cheferna för andra statistikansvariga myndigheter har den ställning som krävs för kontakt på högsta nivå med politiska organ och offentliga förvaltningsorgan. De har kompetens på högsta professionella nivå.
- 1.3: Cheferna för de nationella statistikbyråerna och Eurostat och om tillämpligt cheferna för andra statistikansvariga myndigheter ansvarar för att säkerställa att statistiken utvecklas, framställs och sprids på ett oberoende sätt.
- 1.4: Cheferna för de nationella statistikbyråerna och Eurostat och om tillämpligt cheferna för andra statistikansvariga myndigheter har ensamma ansvaret för att fatta beslut om statistiska metoder, standarder och förfaranden samt om vad statistiken ska innehålla och när den ska offentliggöras.
- 1.5: De statistiska arbetsprogrammen publiceras och det läggs fram periodiska lägesrapporter.
- 1.6: Statistisk information skiljs tydligt och offentliggörs separat från politiska uttalanden.
- 1.7: De nationella statistikbyråerna och Eurostat och om tillämpligt andra statistikansvariga myndigheter kommenterar statistiska frågor offentligt, i den mån det anses lämpligt, även när det gäller kritik eller felanvändning av statistik.
- 1.8: Utnämningen av cheferna för de nationella statistikbyråerna och Eurostat och om tillämpligt andra statistikansvariga myndigheter grundar sig enbart på yrkesmässig kompetens. På vilka grunder befattningshavaren kan fräntas sin befattning specificeras i lagstiftningen. Dessa får dock inte omfatta grunder som äventyrar det yrkesmässiga eller vetenskapliga oberoendet.

PRINCIP

2

MANDAT FÖR DATAINSAMLING

De statistikansvariga myndigheterna har ett tydligt rättsligt mandat att samla in information för den europeiska statistiken. Förvaltningar, företag, hushåll och allmänheten kan genom lagstiftning åläggas att på de statistikansvariga myndigheternas begäran ge tillgång till eller lämna uppgifter för den europeiska statistiken.

INDIKATORER

- 2.1: De statistikansvariga myndigheternas mandat att samla in information för utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik är lagstadgat.
- 2.2: De statistikansvariga myndigheterna får enligt lag använda administrativa uppgifter för statistikändamål.
- 2.3: De statistikansvariga myndigheterna får på grundval av en rättsakt kräva att berörda parter deltar i statistiska undersökningar.

PRINCIP

3

TILLRÄCKLIGA RESURSER

De resurser som ställs till de statistikansvariga myndigheternas förfogande är tillräckliga för att uppfylla kraven för den europeiska statistiken.

INDIKATORER

- 3.1: Det finns tillräckliga resurser, sett till såväl mängd som kvalitet, i fråga om personal, medel och databehandling, så att de aktuella behoven i fråga om statistik kan tillgodoses.
- 3.2: Statistikens omfattning, detaljnivå och kostnader står i rimlig proportion till behoven.
- 3.3: Det finns förfaranden som gör det möjligt att bedöma och motivera önskemål om framtagning av ny statistik i förhållande till kostnaderna.
- 3.4: Det finns förfaranden för bedömning av det fortsatta behovet av statistik på alla områden för att avgöra om vissa moment kan elimineras eller begränsas och resurserna omfördelas.

PRINCIP

4

KVALITETSÅTAGANDE

De statistikansvariga myndigheterna har ett kvalitetsåtagande. De utvärderar systematiskt och regelbundet sina styrkor och svagheter för att ständigt förbättra kvaliteten på processer och produkter.

INDIKATORER

- 4.1: Det finns en fastställd kvalitetspolicy som allmänheten har tillgång till. För kvalitetsledningen finns den organisationsstruktur och de verktyg som krävs.
- 4.2: Det finns förfaranden för att planera och övervaka kvaliteten på den statistiska produktionsprocessen.
- 4.3: Produktkvaliteten övervakas regelbundet, bedöms med hänsyn till eventuella avvägningar och rapporteras in i enlighet med kvalitetskriterierna för den europeiska statistiken.
- 4.4: Det görs regelbundet en grundlig genomgång av viktiga statistiska produkter, och externa experter anlitas vid behov.

PRINCIP

5

STATISTIKSEKRETESS

Absoluta garantier ges avseende uppgiftslämnarnas (hushålls, företags, förvaltningars och andra respondenters) integritet samt att uppgifterna behandlas konfidentiellt och enbart används för statistikändamål.

INDIKATORER

- 5.1: Statistiksekretessen säkerställs genom lagstiftning.
- 5.2: Personalen undertecknar vid anställningstillfället juridiskt bindande sekretessförbindelser.
- 5.3: Påföljder föreskrivs vid avsiktliga överträdelser av bestämmelserna om statistiksekretess.
- 5.4: Personalen får riktlinjer och anvisningar om sekretesskydd vid framställning och spridning av statistik. Sekretesspolicyn tillkännages för allmänheten.
- 5.5: Det finns fysiska, tekniska och organisatoriska resurser för att skydda de statistiska databasernas säkerhet och integritet.
- 5.6: Det finns strikta regler för externa användare som får tillgång till statistiska mikrodata i forskningssyfte.

De statistikansvariga myndigheterna utvecklar, framställer och sprider europeisk statistik på ett sätt som tar hänsyn till vetenskapligt oberoende, objektivitet, yrkesmässighet, öppenhet och insyn samt jämlik behandling av alla användare.

INDIKATORER

- 6.1: Statistik sammanställs på objektiva grunder som fastställs utifrån statistiska överväganden.
- 6.2: Val av källor och statistiska metoder samt beslut om spridningen av statistiken bygger på statistiska överväganden.
- 6.3: Fel som upptäcks i publicerad statistik rättas snarast möjligt och rättelserna offentliggörs.
- 6.4: Information om metoder och förfaranden finns tillgänglig för allmänheten.
- 6.5: Datum och tid för offentliggörande av statistik tillkännages i förväg.
- 6.6: Större revideringar eller metodändringar meddelas i förväg.
- 6.7: Alla användare har lika och samtidig tillgång när statistik offentliggörs. Eventuell privilegierad tillgång för externa användare före offentliggörandet begränsas, kontrolleras och sker öppet. Om informationsläckor förekommer ändras förfarandena före offentliggörandet för att säkerställa opartiskhet.
- 6.8: De statistiska uppgifter som offentliggörs och de uttalanden som görs vid presskonferenser är objektiva och opartiska.

Statistiska processer

Europeiska och andra internationella standarder, riktlinjer och bästa metoder följs vid de processer som de statistikansvariga myndigheterna använder för att organisera, samla in, bearbeta och sprida europeisk statistik. Statistikens trovärdighet stärks genom att myndigheten är känd för god ledning och effektivitet. Relevanta aspekter i detta sammanhang är god metodik, lämpliga statistiska förfaranden, en rimlig uppgiftslämnarbörd och kostnadseffektivitet.

En förutsättning för statistik av hög kvalitet är god metodik. För detta krävs adekvata verktyg, förfaranden och expertkunskaper.

INDIKATORER

- 7.1: Det övergripande metodologiska ramverk som används för europeisk statistik följer europeiska och andra internationella standarder, riktlinjer och bästa metoder.
- 7.2: Förfaranden har införts för att se till att standardiserade begrepp, definitioner och klassifikationer används konsekvent inom den statistikansvariga myndigheten.
- 7.3: Företagsregistret och ramen för befolkningsundersökningar utvärderas regelbundet och ändras vid behov för att säkerställa hög kvalitet.
- 7.4: Det finns detaljerad överensstämmelse mellan nationella klassifikationssystem och motsvarande europeiska system.
- 7.5: Det rekryteras personer med akademisk examen inom relevanta områden.
- 7.6: De statistikansvariga myndigheterna tillämpar en utbildningspolicy för sin personal.
- 7.7: Samarbete bedrivs med forskarvärlden för att förbättra metoderna och metodernas effektivitet samt för att främja bättre verktyg när så är möjligt.

PRINCIP 8

LÄMPLIGA STATISTISKA FÖRFARANDE

Lämpliga statistiska förfaranden under hela processen – från insamling till validering av uppgifter – är väsentligt för statistik av hög kvalitet.

INDIKATORER

- 8.1: När den europeiska statistiken grundar sig på administrativa uppgifter ligger de definitioner och begrepp som används för administrativa ändamål nära dem som används för statistikändamål.
- 8.2: Frågeformulär för statistiska undersökningar testas systematiskt före datainsamling.
- 8.3: Undersökningarna är välgrundade med avseende på utformning, urval och skattningsmetoder, och dessa aspekter ses regelbundet över och ändras vid behov.
- 8.4: Insamling, inmatning och kodning av uppgifter övervakas rutinmässigt, och rutinerna ändras vid behov.
- 8.5: Man använder lämpliga metoder för granskning och imputering som regelbundet ses över, ändras och uppdateras vid behov.
- 8.6: Revideringar görs enligt väletablerade standardförfaranden som medger öppenhet och insyn.
- 8.7: De statistikansvariga myndigheterna medverkar vid utformningen av administrativa uppgifter så att de lämpar sig bättre för statistiska ändamål.
- 8.8: Genom överenskommelser med ägarna till administrativa uppgifter görs ett gemensamt åtagande att använda dessa uppgifter för statistiska ändamål.
- 8.9: De statistikansvariga myndigheterna samarbetar med ägarna till de administrativa uppgifterna för att säkra kvaliteten på dessa.

PRINCIP 9

EN RIMLIG UPPGIFTLÄMNBÖRD

Uppgiftslämnarbördan står i proportion till användarnas behov och är rimlig för uppgiftslämnarna. De statistikansvariga myndigheterna övervakar uppgiftslämnarbördan och fastställer mål för att minska bördan med tiden.

INDIKATORER

- 9.1: Kraven på den europeiska statistikens omfattning och detaljnivå hålls till ett nödvändigt minimum.
- 9.2: Uppgiftslämnarbördan är fördelad så jämnt som möjligt över undersökningspopulationerna.
- 9.3: Den information man vill samla in från företagen kan i största möjliga utsträckning hämtas direkt från bokföringen, och för att underlätta för företagen görs datainsamlingen om möjligt elektroniskt.
- 9.4: Om möjligt används administrativa källor för att undvika att samma information efterfrågas flera gånger.
- 9.5: Gemensamt utnyttjande av uppgifter inom de statistikansvariga myndigheterna sker generellt för att undvika överlappande undersökningar.
- 9.6: De statistikansvariga myndigheterna främjar åtgärder som möjliggör sammanlänkning av datakällor för att minska uppgiftslämnarbördan.

PRINCIP 10

KOSTNADSEFFEKTIVITET

Resurserna används på ett effektivt sätt.

INDIKATORER

- 10.1: Det finns både interna och oberoende externa mekanismer för övervakning av de statistikansvariga myndigheternas resursanvändning.
- 10.2: It-teknikens potential för att öka produktiviteten utnyttjas i största möjliga utsträckning vid insamling, bearbetning och spridning av uppgifter.
- 10.3: Man arbetar aktivt för att förbättra de administrativa uppgifternas användbarhet för statistikändamål och begränsa användningen av direkta undersökningar.
- 10.4: De statistikansvariga myndigheterna främjar och tillämpar standardiserade lösningar som ökar effektiviteten och ändamålsenligheten.

Statistiska produkter

Den statistik som finns tillgodoser användarnas behov. Statistiken följer europeiska kvalitetsstandarder och tillgodoser EU-institutionernas, regeringarnas, forskningsorganens, näringslivets och allmänhetens behov. Viktiga frågor är huruvida statistiken är relevant, korrekt, tillförlitlig, aktuell, sammanvärdbar, jämförbar mellan regioner och länder och lättillgänglig för användarna.

PRINCIP

11

RELEVANS

Den europeiska statistiken tillgodoser användarnas behov.

INDIKATORER

- 11.1: Det finns processer för samråd med användarna, övervakning av statistikens relevans och användbarhet när det gäller att tillgodose behoven samt beaktande av nya behov och prioriteringar.
- 11.2: Prioriterade behov tillgodoses och prioriteringarna avspeglas i arbetsprogrammet.
- 11.3: Användarnöjdheten övervakas regelbundet och följs systematiskt upp.

PRINCIP

12

NOGGRANNHET OCH TILLFÖRLITLIGHET

Den europeiska statistiken ger en korrekt och tillförlitlig bild av verkligheten.

INDIKATORER

- 12.1: Källdata, preliminära resultat och statistiska produkter bedöms och valideras regelbundet.
- 12.2: Urvalsfel och icke-urvalsfel mäts och dokumenteras systematiskt i enlighet med europeiska standarder.
- 12.3: Revideringar analyseras regelbundet för att förbättra de statistiska processerna.

PRINCIP

13

AKTUALITET OCH PUNKTLIGHET

Den europeiska statistiken är aktuell och offentliggörs vid rätt tidpunkt.

INDIKATORER

- 13.1: Statistikens aktualitet följer de europeiska och internationella standarderna för spridning.
- 13.2: Det tillkännages när på dagen statistiken i regel offentliggörs.
- 13.3: Vid fastställande av statistikens frekvens beaktas användarnas behov i största möjliga utsträckning.
- 13.4: Eventuella avvikelser från den fastställda publiceringsplanen tillkännages i förväg tillsammans med en förklaring till ändringen och en ny publiceringstidpunkt.
- 13.5: Preliminära resultat med godtagbar noggrannhet på aggregerad nivå kan publiceras när det anses ändamålsenligt.

Den europeiska statistiken kännetecknas av intern konsistens samt jämförbarhet över tiden och mellan regioner och länder. Det är möjligt att kombinera och använda relaterade uppgifter från olika källor tillsammans.

INDIKATORER

14.1: Statistiken kännetecknas av inre enhetlighet och konsistens (dvs. avseende aritmetiska likheter och räkenskapsekvationer).

14.2: Statistiken är jämförbar över en rimlig tidsperiod.

14.3: Statistiken sammanställs på grundval av gemensamma standarder med avseende på omfattning, definitioner, enheter och klassifikationer i de olika undersökningarna och källorna.

14.4: Man jämför och stämmer av statistiska uppgifter från olika källor och olika tidsperioder.

14.5: Uppgifternas jämförbarhet mellan länder säkerställs inom det europeiska statistiksystemet genom regelbundna kontakter mellan det europeiska statistiksystemet och andra statistiksystem. Metodstudier görs i nära samarbete mellan medlemsstaterna och Eurostat.

Den europeiska statistiken presenteras i ett tydligt och lättbegripligt format, offentliggörs på lämpligt sätt och görs tillgänglig på ett opartiskt sätt tillsammans med tillhörande metadata och anvisningar.

INDIKATORER

15.1: Statistiken och tillhörande metadata presenteras och lagras i ett format som underlättar korrekta tolkningar och meningsfulla jämförelser.

15.2: För att sprida statistiken används modern it-teknik och vid behov även traditionella utskrifter på papper.

15.3: Skräddarsydda analyser tillhandahålls när så är möjligt och tillkännages för allmänheten.

15.4: Tillgång till statistiska mikrodata tillåts i forskningssyfte enligt särskilda regler.

15.5: Metadata dokumenteras enligt standardiserade metadata-system.

15.6: Användarna får information om de metoder som används i de statistiska processerna, inklusive användningen av administrativa uppgifter.

15.7: Användarna får information om de statistiska produkternas kvalitet enligt kvalitetskriterierna för den europeiska statistiken.

FÖR MER INFORMATION OM RIKTLINJER FÖR EUROPEISK STATISTIK

<http://ec.europa.eu/eurostat/quality> – E-post: ESTAT-QUALITY@ec.europa.eu

